

4 Οκτωβρίου, 1993

[ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 382/92)

*Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 28 — Αρχή της ισότητας
— Όταν η φύση των πραγμάτων το επιτρέπει, η δημιουργία λογικών και μη αυθαίρετων διακρίσεων επιτρέπεται.*

5 Προς υποστήριξη της προσφυγής του κατά της επίδικης απόφασης των καθ' ων η αίτηση να απορρίψουν την αίτησή του για παραχώρηση σε αυτόν άδειας άσκησης του επαγγέλματος του εγκεκριμένου λογιστή/ελεγκτή σε δημόσιες εταιρείες, με την αιτιολογία ότι δεν πληρούσε τα απαιτούμενα προσόντα, ο αιτητής ισχυρίστηκε ότι, (α) Τα κριτήρια που περιέχονταν στην τροποποιημένη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με βάση τα οποία κρίθηκε η αίτησή του, ήταν αντισυνταγματικά και αντιστρατεύονταν την αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται με το Άρθρο 28 του Συντάγματος και (β) Εν πάση περιπτώσει, ο ίδιος πληρούσε τα εν λόγω κριτήρια.

15 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

20 1. Η διάκριση που γίνεται μεταξύ κατόχων των τίτλων Chartered /Certified από τη μια και C.P.A. από την άλλη, είναι λογική (reasonable) και στηρίζεται πάνω στην εκτίμηση των αρμοδίων οργάνων ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο τίτλων. Τα κριτήρια που περιέχονται στη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου είναι αντικειμενικά δικαιολογημένα και δεν παραβιάζουν την αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται με το Άρθρο 28 του Συντάγματος. Η δημιουργία λογικών και μη αυθαίρετων διακρίσεων επι-

τρέπεται όταν η φύση των πραγμάτων (intrinsic nature of things) το επιτρέπει.

Ενόψει των πιο πάνω, ο ισχυρισμός για αντισυνταγματικότητα δεν ευσταθεί και απορρίπτεται.

5

2. Όσον αφορά τον ισχυρισμό του δικηγόρου του αιτητή ότι αυτός πληροί τα κριτήρια που εκτίθενται στη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου παρατηρείται, ότι το μόνο αποδεικτικό στοιχείο που τέθηκε ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου αναφορικά με την απαίτηση για πενταετή εγκεκριμένη λογιστική/ελεγκτική πείρα είναι ένα πιστοποιητικό από τον οίκο Coopers & Lybrand, Ιωάννου, Ζαμπέλας & Σία, ημερ. 27.3.90, στο οποίο αναφέρονται τα εξής: "this is to certify that Mr. Pantelis Symeonides was employed by our firm between 4 September 1985 to 24 March 1989". Η υποπαράγραφος (δ) των κριτηρίων εκτός από την απαίτηση για πενταετή λογιστική/ελεγκτική πείρα, προνοεί ότι τουλάχιστον δύο έτη και έξι μήνες της πείρας αυτής θα πρέπει να αποκτήθηκε στην Κύπρο σε πλήρη εργοδότηση εγκεκριμένου Λογιστή Δημοσίων Εταιρειών μετά την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου Certified Public Accountant (C.P.A.) του American Institute of Certified Public Accountants (A.I.C.P.A.).

10

15

20

Σύμφωνα με το Παράρτημα "Γ" της Αίτησης, ο αιτητής απέκτησε τον τίτλο του Certified Public Accountant από το State Board of Accountancy (State of Colorado) στις 14.12.88 και σύμφωνα με το Παράρτημα "Δ" έγινε μέλος του American Institute of Certified Public Accountant (A.I.C.P.A.) στις 31.7.89. Είναι φανερό από τα πιο πάνω, ότι ο αιτητής δεν συμπληρώνει, την απαιτούμενη πείρα που προνοείται στην υποπαράγραφο (δ).

25

30

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

35

Republic v. Arakian and Others (1972) 3 C.L.R. 294,

Αριστείδης v. Δημοκρατίας (1991) 3 Α.Α.Δ. 588.

Προσφυγή.

40

Προσφυγή εναντίον της άρνησης των καθ' ων η αίτηση να παραχωρήσουν στον αιτητή άδεια άσκησης του επαγγέλματος του εγκεκριμένου λογιστή/ελεγκτή σε δημόσιες εταιρείες.

Χρ. Τριανταφυλλίδης, για τον Αιτητή.

Κ. Σταυρινός, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

5

Cur. adv. vult.

ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ.: Ο αιτητής με την προσφυγή αυτή ζητά την ακύρωση της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία απέρριψαν την αίτηση του για παραχώρηση άδειας άσκησης του επαγγέλματος του εγκεκριμένου λογιστή/ελεγκτή σε δημόσιες εταιρείες σύμφωνα με το Άρθρο 155(1)(β) του περί Εταιρειών Νόμου, Κεφ. 113 (ο Νόμος). Η εν λόγω απόφαση κοινοποιήθηκε στον αιτητή με επιστολή ημερ. 19.3.92.

10

15

Τα γεγονότα που αφορούν στην υπό εξέταση υπόθεση είναι τα εξής:

Ο αιτητής που είναι κάτοχος του τίτλου Certified Public Accountant (C.P.A.) της Αμερικής, με επιστολή του δικηγόρου του ημερ. 29.11.91 υπέβαλε αίτηση στο Υπουργικό Συμβούλιο για να αναγνωριστεί σαν ελεγκτής (auditor) δημοσίων εταιρειών βάσει των προνοιών του άρθρου 155 του Νόμου.

20

25

Η αίτησή του διαβιβάστηκε στις 5.12.91 στο Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας (το Υπουργείο) για περαιτέρω εξέταση του θέματος.

30

35

Το Υπουργείο με επιστολή του ημερ. 12.12.91 ζήτησε από το Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας τις απόψεις της Ειδικής Συμβουλευτικής Επιτροπής (η Επιτροπή) που διορίστηκε για να συμβουλευεί τον Κυβερνήτη (και τώρα το Υπουργικό Συμβούλιο) σχετικά με τις αιτήσεις που υποβάλλονται βάσει του σχετικού άρθρου του Νόμου. Η Επιτροπή απαρτίζεται από το Γενικό Λογιστή (Πρόεδρος), το Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και τον Επίσημο Παραλήπτη και Έφορο.

40

Η Επιτροπή που συνεδρίασε στις 14.2.92 εισηγήθηκε την απόρριψη της αίτησης του αιτητή επειδή αυτός δεν πληρούσε τις σχετικές πρόνοιες του άρθρου 155, και ο Γενικός Λογιστής γνωστοποίησε προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου τα πρακτικά της συνεδρίασης στις 17.2.92.

Το Υπουργείο, ετοίμασε σχετική πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο με ημερ. 3.3.92 με την οποία εκαλείτο το Υπουρ-

γικό Συμβούλιο να υιοθετήσει την εισήγηση της Επιτροπής και να απορρίψει την αίτηση.

Στη συνέχεια το Υπουργικό Συμβούλιο στη Συνεδρία του ημερ. 5.3.92 (αρ. απόφασης 37.052) αποφάσισε να υιοθετήσει την εισήγηση της Επιτροπής που αναφέρετο στη σχετική πρόταση, και να απορρίψει την αίτηση του αιτητή για παραχώρηση άδειας σύμφωνα με το Άρθρο 155(1)(β) του Νόμου.

5

Η πιο πάνω απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου κοινοποιήθηκε στον αιτητή με την επιστολή ημερ. 19.3.92, αποτέλεσμα της οποίας ήταν η καταχώρηση της παρούσας προσφυγής.

10

Το Άρθρο 155(1) του Νόμου έχει ως εξής:

15

155.(1) A person shall not be qualified for appointment as auditor of a company unless either-

(a) he is a member of a body of accountants established in the United Kingdom and for the time being recognised for the purposes of this provision by the Governor; or

20

(b) he is for the time being authorized by the Governor to be so appointed either as having similar qualifications obtained outside the United Kingdom or as having obtained adequate knowledge and experience either in the course of his employment by a member of a body of accountants recognized for the purposes of paragraph (a) of this subsection or by having before the commencement of this Law, practised in the Colony as an accountant:

25

.....
"

30

Για την υπό εξέταση περίπτωση ενδιαφέρει η παράγραφος (b) του εδαφίου 1.

Η Επιτροπή, που όπως αναφέρεται πιο πάνω συμβουλεύει το Υπουργικό Συμβούλιο αναφορικά με αιτήσεις που υποβάλλονται βάσει του σχετικού άρθρου, είχε στο παρελθόν προτείνει την υιοθέτηση των εξής κριτηρίων για σκοπούς αναγνώρισης του τίτλου C.P.A. ως ισότιμου προσόντος με τα προσόντα που αναφέρονται στο Άρθρο 155(1)(α) του Νόμου:

35

40

Οι κάτοχοι του τίτλου C.P.A. να:

(α) είναι κάτοχοι διπλώματος πτυχιακών σπουδών των Ηνωμέ-

νων Πολιτειών Αμερικής με ειδίκευση στη Λογιστική.

(β) έχουν περάσει τις ομοίμορφες εξετάσεις του C.P.A.

5 (γ) πληρούν τις απαιτήσεις ακαδημαϊκών προσόντων και υπηρεσιακής κατάρτισης, για συμμετοχή ως μέλη του C.P.A. της Πολιτείας στην οποία απέκτησαν τον τίτλο του C.P.A.

10 (δ) έχουν τετραετή εγκεκριμένη λογιστική/ελεγκτική υπηρεσία μετά από την επιτυχία τους στις εξετάσεις του C.P.A. δύο από τα οποία έτη υπηρεσίας θα πρέπει να αποκτήθηκαν στην Κύπρο. Η υπηρεσία τους στην Κύπρο θα πρέπει να έχει αποκτηθεί είτε σε πλήρη εργοδότηση εγκεκριμένου Λογιστή δημοσίων εταιρειών είτε σε ανώτερη θέση δημοσίας εταιρείας/Κυβερνητικού Τμήματος κάτω από την επίβλεψη εγκεκριμένου Λογιστή δημοσίων εταιρειών, και

15 (ε) έχουν περάσει γραπτές εξετάσεις στην Κύπρο στα θέματα Cyprus Company Law and Taxation.

20

Τα κριτήρια εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στη Συνεδρία του ημερ. 7.12.89 (αρ. απόφασης 32.707), και στη συνέχεια με την απόφασή του με αρ. 33.997 που λήφθηκε στη Συνεδρία του ημερ. 23.8.90 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την τροποποίησή τους. Συγκεκριμένα οι υποπαράγραφοι (δ) και

25 (ε) πιο πάνω διαγράφηκαν και προστέθηκε η πιο κάτω νέα υποπαράγραφος (δ):

30 "(δ) έχουν πενταετή εγκεκριμένη λογιστική/ελεγκτική πείρα. Τουλάχιστον δύο έτη και έξι μήνες της πείρας αυτής θα πρέπει να αποκτήθηκε στην Κύπρο, σε πλήρη εργοδότηση εγκεκριμένου Λογιστή Δημοσίων Εταιρειών, μετά την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου Certified Public Accountant (C.P.A.) του American Institute of Certified Public Accountants (A.I.C.P.A.)"

35

Οι δύο βασικοί λόγοι για ακύρωση που προβλήθηκαν από το δικηγόρο του αιτητή είναι:

40 (α) Τα κριτήρια που περιέχονται στην τροποποιημένη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 33.997 ημερ. 23.8.90 και με βάση τα οποία κρίθηκε η αίτηση του αιτητή είναι αντισυνταγματικά και αντιστρατεύονται την αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται με το Άρθρο 28 του Συντάγματος.

(2) Εν πάση περιπτώσει και ανεξάρτητα από τον ισχυρισμό περί αντισυνταγματικότητας ο αιτητής πληρούσε τα εν λόγω κριτήρια.

Θα ασχοληθώ πρώτα με τον ισχυρισμό για αντισυνταγματικότητα. 5

Το Άρθρο 28.1 του Συντάγματος προνοεί ότι:

"Πάντες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, της διοικήσεως και της δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχουν ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως." 10

Είναι η θέση του δικηγόρου του αιτητή ότι τα κριτήρια που περιέχονται στη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου προνοούν για διαφορετική μεταχείριση των κατόχων του τίτλου C.P.A. από τους κατόχους των τίτλων Chartered ή Certified Accountant που απονέμονται από Αγγλικά σώματα λογιστών, και ότι η διαφοροποίηση αυτή καταλήγει σε δυσμενή διάκριση σε βάρος των κατόχων του τίτλου C.P.A. Παραδέχεται ότι η διαφοροποίηση στη μεταχείριση επιτρέπεται όταν μεταξύ δύο ανθρώπων ή ομάδων υφίστανται διαφορές, πράγμα όμως που κατά την άποψη του δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση εφόσον όπως ισχυρίζεται, οι δύο κατηγορίες επαγγελματιών λογιστών διδάσκονται την ίδια ύλη και εξασκούν τα ίδια καθήκοντα και εργασία. 15
20
25

Αντίθετα, ο δικηγόρος της Δημοκρατίας αναφέρεται στην ανομοιότητα που υπάρχει μεταξύ των πτυχιούχων λογιστών της Αγγλίας και των πτυχιούχων άλλων χωρών συμπεριλαμβανομένων και των κατόχων του τίτλου C.P.A. Οι διαφορές αυτές ισχυρίζεται, επικεντρώνονται στα εξής σημεία: Απαραίτητο προσόν για τον έλεγχο δημοσίων εταιρειών είναι η πολύ καλή γνώση της Κυπριακής Νομοθεσίας σε θέματα Φόρου Εισοδήματος και περί Εταιρειών Νόμου που βασίζονται κατά μεγάλο βαθμό στην Αγγλική Νομοθεσία. Ως εκ τούτου, οι κάτοχοι των τίτλων Chartered/Certified σ' αντίθεση με τους κατόχους του C.P.A. είναι γνώστες των απαιτούμενων θεμάτων. Η διδακτέα ύλη στην Αγγλία είναι διαφορετική από εκείνη των ΗΠΑ. Η διαδικασία κτήσης του Αγγλικού τίτλου είναι περισσότερο πολύπλοκη και δύσκολη από τη διαδικασία κτήσης του τίτλου C.P.A., και στην Αγγλία προϋπόθεση κτήσης των σχετικών τίτλων είναι η πολύχρονη λογιστική/ελεγκτική εξάσκηση, ενώ τέτοια προϋπόθεση δεν απαιτείται για τη λήψη του τίτλου C.P.A. 30
35
40

Η εφαρμογή της αρχής της ισότητας έχει αναλυθεί με λεπτο-

μέρεια σε πολλές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Republic (Ministry of Finance) v. Nishan Arakian and Others* (1972) 3 C.L.R. 294, λέχθηκαν τα εξής στις σελ. 298-299:

5

"The application of the "principle of equality" has been considered in *Mikrommatis and The Republic*, 2 R.S.C.C. 125, where it was stated (at p. 131) that "equal before the law" in in paragraph 1 of Article 28 does not convey the notion of exact arithmetical equality but it safeguards only against arbitrary differentiations and does not exclude reasonable distinctions which have to be made in view of the intrinsic nature of things"; and the *Mikrommatis* case was followed in, inter alia, *Panayides v. The Republic* (1965) 3 C.L.R. 107, *Louca v. The Republic* (1965) 3 C.L.R. 383, and *Impalex Agencies Ltd v. The Republic* (1970) 3 C.L.R. 361."

10

15

Σχετικό είναι και το εξής απόσπασμα από την πιο πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *Άριστος Αριστείδης ν. Δημοκρατίας* (1991) 3 Α.Α.Δ. 588:

20

"Αναφορικά με τον ισχυρισμό ότι η κρινόμενη Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αποτελεί άνιση μεταχείριση και δυσμενή διάκριση, έχουμε να παρατηρήσουμε ότι είναι γεγονός ότι γίνεται διαφοροποίηση μεταπτυχιακών και πτυχιακών τίτλων. Η διάκριση αυτή είναι εύλογη, αντικειμενικά δικαιολογημένη και δεν παραβιάζει την αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται με το Άρθρο 28 του Συντάγματος. Το ίδιο ισχύει και για τη διάκριση μεταξύ εκπαίδευσης που οδηγεί σε απόκτηση πανεπιστημιακού πτυχίου και άλλης. Οι διακρίσεις που γίνονται στις παραγράφους (γ) και (δ) είναι ρυθμίσεις, αντικειμενικά δικαιολογημένες, που δεν παραβιάζουν τη συνταγματική αρχή της ίσης μεταχείρισης, ουσιαστικά ομοίων πραγμάτων, σχέσεων ή κατηγοριών προσώπων."

25

30

35

Στην παρούσα υπόθεση, η διάκριση που γίνεται μεταξύ κατόχων των τίτλων Chartered/Certified από τη μια και C.P.A. από την άλλη είναι λογική (reasonable) και στηρίζεται πάνω στην εκτίμηση των αρμοδίων οργάνων ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο τίτλων. Τα κριτήρια που περιέχονται στη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου είναι αντικειμενικά δικαιολογημένα και δεν παραβιάζουν την αρχή της ισότητας που διασφαλίζεται με το άρθρο 28 του Συντάγματος. Η δημιουργία λογικών και μη αυθαίρετων διακρίσεων επιτρέπεται όταν η φύ-

40

ση των πραγμάτων (intrinsic nature of things) το επιτρέπει.

Ενόψει των πιο πάνω ο ισχυρισμός για αντισυνταγματικότητα δεν ευσταθεί και απορρίπτεται.

5

Όσον αφορά τον ισχυρισμό του δικηγόρου του αιτητή ότι αυτός πληρεί τα κριτήρια που εκτίθενται στη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου παρατηρώ ότι το μόνο αποδεικτικό στοιχείο που τέθηκε ενώπιόν του Υπουργικού Συμβουλίου αναφορικά με την απαίτηση για πενταετή εγκεκριμένη λογιστική/ελεγκτική πείρα είναι ένα πιστοποιητικό από τον οίκο Coopers & Lybrand, Ιωάννου, Ζαμπέλας & Σία, ημερ. 27.3.90 στο οποίο αναφέρονται τα εξής: "This is to certify that Mr. Pantelis Symeonides was employed by our firm between 4 September 1985 to 24 March 1989". Η υποπαράγραφος (δ) των κριτηρίων εκτός από την απαίτηση για πενταετή λογιστική/ελεγκτική πείρα προνοεί ότι τουλάχιστον δύο έτη και έξι μήνες της πείρας αυτής θα πρέπει να αποκτήθηκε στην Κύπρο σε πλήρη εργοδότηση εγκεκριμένου Λογιστή Δημοσίων Εταιρειών μετά την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου Certified Public Accountant (C.P.A.) του American Institute of Certified Public Accountants (A.I.C.P.A.) (Η υπογράμμιση δική μου).

10

15

20

Σύμφωνα με το Παράρτημα "Γ" της Αίτησης ο αιτητής απέκτησε τον τίτλο του Certified Public Accountant από το State Board of Accountancy (State of Colorado) στις 14.12.88 και σύμφωνα με το Παράρτημα "Δ" έγινε μέλος του American Institute of Certified Public Accountants (A.I.C.P.A.) στις 31.7.89. Είναι φανερό από τα πιο πάνω ότι ο αιτητής δεν συμπληρώνει, την απαιτούμενη πείρα που προνοείται στην υποπαράγραφο (δ).

25

30

Με βάση τα στοιχεία που ο αιτητής έθεσε ενώπιον των καθ' ων η αίτηση βρίσκω ότι η απόφασή τους ήταν καθόλα ορθή και νόμιμη.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή αποτυγχάνει και απορρίπτεται, η δε επίδικη απόφαση επικυρώνεται. Δεν εκδίδεται διαταγή για έξοδα.

35

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.